

ENTREVISTA

Carles Fontserè

ARTISTA

► ► ►
es comunicava per telèfon amb els que posaven els llums i els tramoistes. A Mèxic, quan sortia una nova escena el públic espontàniament aplaudia, perquè els semblava extraordinari. Hi havia un moment que sortien cinc pianos tocant, i això juntament amb d'altres accions. Però tot això ho vaig poder fer gràcies al Mario Moreno, Cantinflas, que va estar al costat meu en tot. Quan vaig entrar al teatre vaig fer tirar alguna paret a terra i vaig treballar amb un arquitecte de manera minuciosa. El cap dels tramoistes em deia que no funcionaria, que el material ni entraria al teatre. Treballàvem en uns estudis de cinema, a la sala més gran de totes les Amèriques, i hi havia un enginyer alemany que m'ajudava a resoldre les qüestions que jo no podia. També vaig fer escriure a màquina tots els moviments d'escena i a cada escena com havien de ser els llums... Era molt minuciós i no hi estaven acostumats.

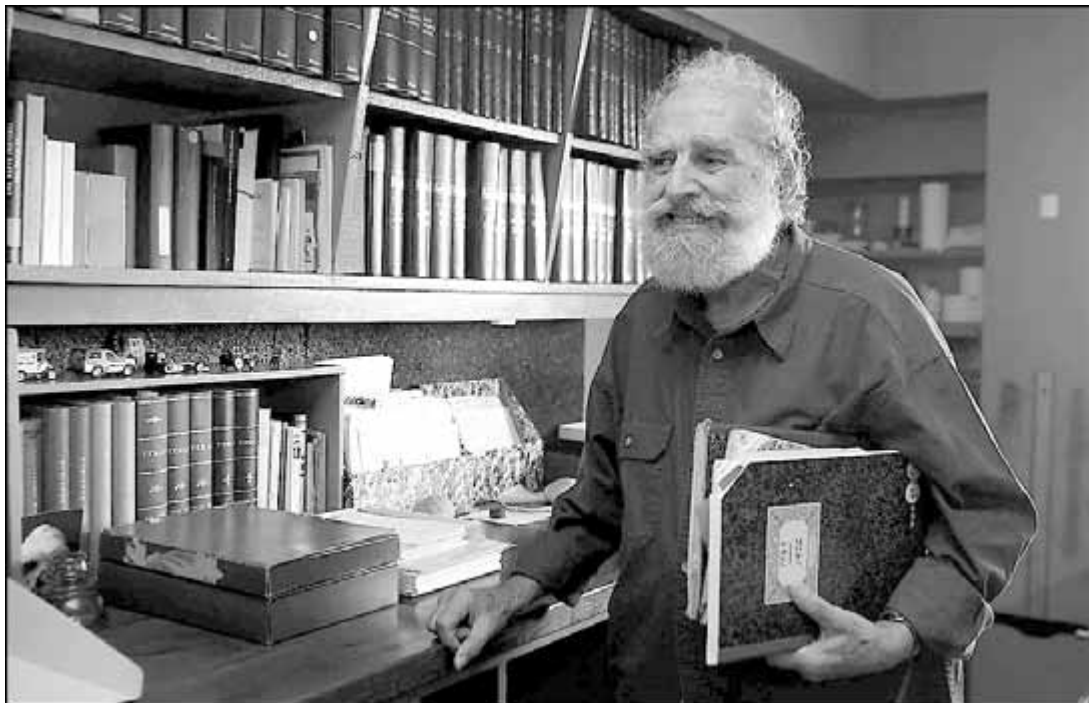
F.B.V. Però després d'aquest gran èxit no torna a dedicar-s'hi i se'n va a Nova York...

G.F. Perquè a Nova York no vaig anar-hi a treballar, sinó a xafardejar, a fer de turista. Però se'm van acabar els diners i vaig haver de treballar, i tant me feia treballar d'una cosa

salvació i el meu càstig bíblic. Curiosament tinc casat amb una neboda un editor de còmics, que ara fan com si fossin novel·les, amb cinc-cents pàgines. En tinc alguns i els he mirat per sobre, però sóc incapaç de llegir una pàgina: hi tinc al·lèrgia!

F.B.V. També va fer de taxista...

G.F. Sí, durant uns sis mesos. Va ser durant una època que jo anava venint a Catalunya a construir les cases on visc [a Porreres, prop de Banyoles], i baixava per quinze dies i em quedava tres mesos, i va arribar un moment que em vaig quedar sense clients. Quan vaig tornar a Nova York per preparar les coses per fer el viatge de tornada aquí, m'horroritzava la idea de treballar en una oficina, tancat en una habitació amb calefacció, que l'odio, després d'haver passat tres mesos aquí a ple aire. Llavors hi havia el moviment hippy, i bastants hippies feien de taxista, perquè allà hi ha dues o tres grans companyies de taxis amb grans flotes de cotxes, i sempre necessiten xofers, perquè n'hi ha pocs. Em vaig presentar a una companyia, em van fer un examen, l'Ajuntament te'n fa un altre i et donen un carnet, amb el qual pots anar a l'empresa i al moment agafar un taxi l'hora que vulguis.

CLIK ART FOTO

AMB JOSEP M. CORREDOR I PAU CASALS DURANT ELS JOCS FLORALS

com d'una altra. Però en comptes de rentar plats en un hotel vaig fer tres pàgines de còmics, una de lladres i policies, una de cowboys i una altra de guerra de l'espai, i em van donar feina en una editorial.

F.B.V. Un català dibuixant còmics de 'cowboys' de Hollywood...

G.F. I a més a més els dibuixava amb el text en català, perquè me'l donaven en anglès i jo no entenia què hi deia, però sortosament la Terry m'ho traduïa una mica i jo feia els meus nits. La realitat és que vaig intentar fer alguna cosa de teatre, però no va funcionar. Els còmics m'han salvat sempre la situació econòmica, malgrat que és una feina que odio, fins al punt que avui dia si em donen uns còmics sóc incapaç de llegir-ne una pàgina perquè em posa nerviós. Han estat la meua

F.B.V. Quina relació va tenir amb els 'hippies'?

G.F. Bàsicament eren una colla de ximplers, però dintre de tot la seva manera de viure es corresponia molt bé amb la de Terry i la meua. És potser un dels períodes més bonics que hem passat a Nova York, en un loft molt gran que vam arreglar fent de fuster, de paleta, de tot. Teníem un gosset que era bastant popular al barri. Vam fer una vida molt lliure, i per això ens vam compenetrar molt amb el fenomen hippy, que també era un moviment de protesta social. A part d'això, la filosofia que alguns en volien extreure, tant a la Terry com a mi ens semblava que estaven tocats del bolet.

F.B.V. Políticament sempre s'ha alineat a l'esquerra però sense definir-se del tot...

G.F. Jo em considero d'esquerres, però no de l'esquerra ortodoxa. No crec en Déu, estic en contra de l'Església catòlica perquè políticament és reaccionària, tot i que reconec que la meua moral és cristiana. En aquest aspecte, fins i tot considero que a la nova Constitució europea haurien de constar-hi les arrels cristianes de la nostra civilització. Però estic en contra dels partits oficialment d'esquerres, que tenen una posició que jo comparo amb la que tenia la meua àvia, el capellanisme. Si un per atzar sentia la paraula dimoni se senyava, com avui molts d'esquerres se senyen, a la seva manera, quan senten anomenar Hitler... La majoria de polítics parlen d'antifeixisme quan nosaltres el que som és antifranquistes, perquè el feixisme és mort, i fou una cosa estrangera que aquí no ha existit mai: Franco no va ser mai feixista, sinó franquista, i els militars que es van aixecar de fet eren antifeixistes. No combrego gens amb la línia política de l'esquerra actual, que considero que tenen llana al clatell. A Espanya ara continua un neofranquisme light, i dir que hi ha un Partit Socialista al poder fa riure. Comparat amb el PP és esquerra, però actua pensant en el Partit Popular perquè no s'enfadin gaire. Des del meu punt de vista hi ha un director polític que és l'Aznar i que continua sent l'estrella.

F.B.V. Mentre que a París va estar immers en els moviments culturals dels catalans exiliats, quan va anar a Mèxic no va estar-hi gairebé en contacte...

G.F. Perquè els exiliats a Mèxic, en general, van ser exiliats de primera classe. De 450.000 espanyols que van passar la frontera, a tot estirar 9.000 van anar a Mèxic, no arriba al 2 per cent, van ser privilegiats. A més, van anar-hi com a comunistes o com a amics de comunistes, és a dir, per alguna influència. L'exiliat del carrer, el refugiament -perquè això d'exiliat és una mena de títol honorífic

que ens hem donat després-, es va quedar on va poder o on el van retenir. Als camps de concentració va haver-hi centenars de milers d'espanyols i a Mèxic no els compten. Quan es parla de l'exili es refereixen als intel·lectuals. A més, els primers intel·lectuals que han escrit sobre l'exili ja eren gent d'una certa edat, no tenien edat militar. Jo em vaig trobar que vaig creuar la frontera a 23 anys, i els francesos, que ja preveïen la Segona Guerra Mundial, a tots els joves en edat militar ens volien conservar com a mà d'obra barata o esclava o com a carn de canó. Es parla molt de la mà d'obra esclava dels nazis, però no de la que va treballar per la democràcia francesa. Ara, per exemple, els diaris fan elogis de la Divisió Leclerc, que va entrar a París i que els primers que van

arribar-hi van ser espanyols. Fins i tot he llegit en algun diari que els espanyols van alliberar París. Fa de molt mal dir, però qui va alliberar París va ser el comandant de les forces alemanyes a París, perquè l'exèrcit alemany havia evacuat la ciutat i només s'hi van quedar tres o quatre unitats alemanyes petites per mantenir l'ordre i entregar la ciutat i que no passés com ara ha passat a l'Iraq. **F.B.V.** Per a vostè no van ser els alemanys els qui van envair Europa sinó els americans?

G.F. Al segon volum de memòries reproduceixo la primera pàgina del New York Times en què parla de la invasió a Europa, no de l'alliberament. I al retrat del general Eisenhower no hi diu que sigui el cap de les forces alliberadores sinó de les forces ocupants. Als anys vint, per posar un exemple, el cinema francès era el primer del món, però després les grans pel·lícules van ser ja només nord-americanes. Avui, amb el Bush, la gent pot començar a tenir una idea de com actuen els nord-americans com a imperi, però és una manera de fer que ja ve de la Primera Guerra Mundial. Després de la Segona Guerra Mundial, els processos de Nuremberg, des del meu punt de vista van ser una cortina per amagar que s'emportaven als Estats Units milers d'alemanys, nazis i no nazis, per reconstruir les indústries que havien desmuntat a Alemanya. Aleshores, perquè això no fos visible van fer els processos, que van cridar molt l'atenció i que van donar l'aparença d'un càstig a l'enemic. Aquestes són les coses que jo he vist vivint-les, no pas llegint-les, i el meu punt de vista no és l'oficial de l'esquerra.

ARTICLE DE 'LA PRENSA', DE NOVA YORK, AMB MOTIU DE L'ARRIBADA DE FONTSERÈ

FE D'ERRATES:

En el suplement del 23 de desembre passat dèiem que el títol del llibre de Miquel Desclot publicat a Proa és Muntanyes regalades i és Muntanyes relegades.